

ÇAĞDAŞ RUS ASKERÎ STRATEJİSİNİN AMAÇLARI

“

Sovyetler Birliği'nin çökmesi Rusya'nın askerî yapısının üzerine büyük bir yük bindirmiştir. Nitekim, Sovyetler Birliği'nin dağılmasının yankılarını sona erdirmek için Rus askerî teşkilatı tarafından çeşitli girişimlerde bulunulmuştur. Rusya'nın askerî gücü Vladimir Putin döneminde statüsünü yeniden kazanmaya, modernleşmeye ve gelişmeye başlamıştır.

”

Dr. Watheq Al-Sadoon

Uzman, ORSAM

Askerî stratejilerin hazırlanması, test edilmesi, değerlendirilmesi, yeniden gözden geçirilmesi Rusya özelinde olmakla birlikte aslında tüm ülkelerin siyasi ve askerî liderlerinin en önemli görevleri arasındadır. Rusya, Soğuk Savaş döneminde (1945-1991) dünyadaki süper güç kutuplarından biri olan Sovyetler Birliği'nin meşru varisi haline gelmiştir. Sovyetler Birliği'nin çökmesi Rusya'nın askerî yapısının üzerine büyük bir yük bindirmiştir. Nite-

kim, Sovyetler Birliği'nin dağılmasının yankılarını sona erdirmek için Rus askerî teşkilatı tarafından çeşitli girişimlerde bulunulmuştur. Rusya'nın askerî gücü Vladimir Putin döneminde statüsünü yeniden kazanmaya, modernleşmeye ve gelişmeye başlamıştır.

Rus İmparatoru III. Alexander'ın (1845-1894) “Ülkemiz her yandan düşmanlarla sarılıdır. Rusya'nın kara kuvvetleri ve donanmasından başka dostu yoktur” ifadesi askerî yeterliliklerin güçlendirilmesi politikasına önem ve öncelik verildiğini göstermektedir. Ayrıca farklı tarihsel süreçlerle birlikte Rus li-

derler ülkenin ekonomik, bölgesel ve küresel menfaatlerini korumada en etkili aracın askerî güç olduğu inancıyla hareket etmişlerdir. Birbirini takip eden rejimler güvenlik kaygıları doğrultusunda özellikle bölgesel çevrelere karşı daima teyakkuzda olmuştur.

Sovyetler Birliği Enkazından Çıkış

Rus askerî stratejisinin en önemli genel eğilimlerine, hedeflerine ve uygulamalarına binaen eski Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ardından Rusya'nın savunma politikasının birkaç aşamadan geçtiğini söyleyebiliriz. Bu aşamaları Sovyetler Birliği'nin çöküşünün Rus askerî kapasitesini etkilemesini engellemek, Rusya'nın yerel ve bölgesel güvenlik ile ilgili menfaatlerini belirlemek ve söz konusu menfaatleri korumaya yönelik adımlar atmak, Rusya'yı küresel rekabet arenasına sokmak, Rus ordusunun Çarlık ve Sovyet dönemlerindeki güç ve etkisini yeniden diriltmek şeklinde özetlemek mümkündür.

Sovyetler Birliği'nin 1990'ların başında çökmesiyle yaşanan siyasi ve ekonomik dönüşümler Rusya Federasyonu ordusunun silahlanma, donanma ve örgütlenme düzeylerinde düşüşleri de beraberinde getirmiş; bunun yanı sıra birliğin dağılmasını takip eden ilk yıllarda ordunun moral, motivasyon ve savaş verimliliği olumsuz etkilenmiştir. Rusya, Sovyetler Birliği'nin parçalanması ile birlikte bölgesel ve küresel anlamda Rus millî güvenliği için hayati önem taşıyan birçok noktadan çekilmiş ve böylelikle Rus askerî konuşlanmasının seyri değişmiştir.

Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ortaya çıkardığı pek çok sorun ve zorluğa rağmen Ruslar çöküşün yansımalarını durdurmak ve Rusya'nın güvenlik çıkarlarını korumaya yönelik yeni formüller geliştirmek için hemen harekete geçmişlerdir. Geliştirdikleri yeni formül ve politikaları çağdaş bölgesel-küresel koşullara ve Rus askerî kapasitesinin mevcut sınırlarına uygun olarak muhafaza etmeye odaklanmışlardır.

Soğuk Savaş sonrasında Rus askerî stratejisi; cumhuriyetin, toprakların ve bölgelerin birliğini korumak, eski Sovyet Cumhuriyetleri'ndeki Rus nüfuzunu ve hâkimiyetini devam ettirmek, Batı ve ABD'nin bu bölgelere sızmasını engellemek, Rus askerî gücünü yeniden küresel standartlara ulaştırmak, yeni askerî ilişkiler inşa etmek ve başta Ortadoğu'da olmak üzere Rusya'yı uluslararası güvenlik arenasında etkin bir aktör kılmak etrafında şekillenmiştir.

Bilindiği gibi Rusya, son bin yıl içerisinde kendisini jeostratejik anlamda büyük öneme sahip bir alan ve imparatorluklarla çevre-

miştir. Üç Baltık devleti (Estonya, Letonya, Litvanya), Doğu Avrupa devletleri (Belarus, Ukrayna, Moldova), Güney Kafkasya devletleri (Ermenistan, Azerbaycan, Gürcistan) ve Orta Asya devletleri (Kazakistan, Özbekistan, Kırgızistan, Tacikistan, Türkmenistan) Rusya'ya komşu olan dört temel bölgeyi oluşturmaktadır. Bunun yanı sıra Doğu Türkistan (Sincan Uygur Özerk Bölgesi), Afganistan, Pakistan, Keşmir, İran ve Ortadoğu gibi güç ve nüfuz savaşlarına tanık olan bölgeler de Rusya için ciddi önem arz etmektedir.

Kullanılan yöntem ve araçların çeşitlendirilmesi, müttefiklerle iş birliği, düşmanlar üzerinde baskı oluşturma Putin dönemi Rus askerî stratejisinin ön plana çıkan ilkeleri olmuştur.

Putin ile Birlikte Küresel Arenaya Geri Dönen Rusya

Rus askerî stratejisi, Putin'in iktidara gelmesiyle küresel bir oyuncu temelinde yeniden yapılandırıl-

maya başlanmıştır. Putin, uluslararası stratejik çevrede Rusya'nın karşı karşıya olduğu problemlerle, özellikle de Rusya'ya karşı Batı'nın ve ABD'nin oluşturduğu tehlikelerle başa çıkma noktasında yeni bir askerî doktrin yaratmaya büyük önem vermiştir.

“

Artan Rus askerî kapasitesi, Rus ekonomisine dair hâlihazırdaki göstergeler ve gerek siyasi meselelerde gerekse güncel çatışmalarda Rusya'nın üstlendiği rol Rus askerî gücünün artacağına; bölgesel olarak konvansiyonel silah alanında ve küresel olarak ise nükleer silah alanında başat ülkeler arasında yer alacağına işaret etmektedir.

”

Çarlık ve Sovyet dönemlerindeki küresel güç ve nüfuzuna kavuşamaması amacı ile siyasi, ekonomik ve askerî açıdan zayıflatılmaya çalışılan ve sınırlarında kurulan üsleri ile askerî olarak NATO aracılığı ile kontrol edilen Rusya için ha-

yati önem taşıyan son dönemdeki silahlanma yarışları askerî stratejisinde ayrıca önemli yer tutmuştur. Bu doğrultuda çağdaş Rus askerî stratejisi, ülke güvenliğini sağlamak için Sovyetler Birliği'nden ayrılan ülkelerle etkili bir askerî iş birliği kurma eğilimini benimsemiştir. Bu çerçevede Rusya, güvenlik çıkarlarını garantiye almak için başta Ortadoğu olmak üzere dünyada stratejik öneme sahip bazı bölgelerde askerî varlık göstermesi gerektiği kuralına bağlı kalarak hareket etmiştir. Kullanılan yöntem ve araçların çeşitlendirilmesi, müttefiklerle iş birliği, düşmanlar üzerinde baskı oluşturma Putin dönemi Rus askerî stratejisinin ön plana çıkan ilkeleri olmuştur. Farklı

amaç ve icraatları tek bir yönde birleştirmeye olanak sağlayan bu strateji kapsamında Ruslar, ekonomik veya siyasi hedeflere ulaşmada askerî araçlar kullanmışlardır.

Rusya Federasyonu'nun Soğuk Savaş sonrası askerî dönemde özellikle de siyasi ve ekonomik anlamda çok hızlı değişim ve dönüşümlere sahne olan mevcut uluslararası ortamda belirlediği diğer hedeflerine ulaşması oldukça zor olacaktır. Ancak artan Rus askerî

kapasitesi, Rus ekonomisine dair hâlihazırdaki göstergeler ve gerek siyasi meselelerde gerek-

se güncel çatışmalarda Rusya'nın üstlendiği rol Rus askerî gücünün artacağına; bölgesel olarak konvansiyonel silah alanında ve küresel olarak ise nükleer silah alanında başat ülkeler arasında yer alacağına işaret etmektedir. Rusya'nın, söz konusu konumu ve gerçekleştirdiği dönüşümler sayesinde uluslararası platformda etkili bir devlet olarak varlığını sürdüreceği söylenebilir. Ancak bu etkinin daimî olması Rusya'daki siyasi, ekonomik ve güvenlik ile ilgili koşulların seyrine bağlıdır.

Sonuç olarak ileride uluslararası ilişkilerin seyrini ve küresel güçler arasındaki çatışmaların dinamiklerini şekillendirmesi beklenen Soğuk Savaş sonrası Rus askerî stratejisinin en önemli hedefleri şu şekilde özetlenebilir: Öncelikle

Rus askerî kuvvetlerinin geleneksel ve stratejik yeteneklerini güçlendirme, ikinci olarak Rusya'nın ulusal güvenliğini ve toprak bütünlüğünü koruma, üçüncü olarak Rus ekonomisine hizmet edecek bölgesel ve

küresel ortaklıklar inşa etme, dördüncü olarak terörle mücadelenin küresel boyutunda yer alarak bunu bölgesel ve uluslararası anlamda askerî genişleme aracı olarak kullanma, beşinci olarak Sovyetler Birliği'nde yer almış devletler ile güvenlik anlamında ortaklıklar kurarak Rusya'nın jeostratejik güvenliğini garantiye alma ve son olarak bazı çatışma bölgelerinde askerî girişimlerde bulunarak Rusya'nın prestijini ve uluslararası saygınlığını korumaktır. ■

